

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Zadar

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ PROVJERI PROVEDBE DANIH PREPORUKA
ZA REVIZIJU UČINKOVITOSTI SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA KOD
TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U VLASNIŠTVU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE
(REGIONALNE) SAMOUPRAVE NA PODRUČJU
ZADARSKE ŽUPANIJE

Zadar, listopad 2017.

SADRŽAJ

stranica

SAŽETAK

I.	PROVEDBA DANIH PREPORUKA	3
II.	UČINCI PROVEDENIH PREPORUKA	15

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Zadar

KLASA: 041-01/14-10/62
URBROJ: 613-15-17-50

Zadar, 3. listopada 2017.

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ PROVJERI PROVEDBE DANIH PREPORUKA
ZA REVIZIJU UČINKOVITOSTI SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA KOD
TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U VLASNIŠTVU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE
(REGIONALNE) SAMOUPRAVE NA PODRUČJU
ZADARSKE ŽUPANIJE

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je provjera provedbe danih preporuka za reviziju učinkovitosti Sprječavanje i otkrivanja prijevara kod trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Zadarske županije.

Provjera je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci provjere provedeni su od 5. lipnja do 3. listopada 2017.

SAŽETAK

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju, obavljena je revizija učinkovitosti Sprječavanje i otkrivanje prijevара kod trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Zadarske županije (dalje u tekstu: Županija). Postupci revizije provedeni su od 18. studenoga 2014. do 15. travnja 2015. Revizijom je bilo obuhvaćeno pet trgovačkih društava: Čistoća d.o.o., Zadar, Liburnija d.o.o., Zadar, Nasadi d.o.o., Zadar, Odvodnja d.o.o., Zadar i Vodovod d.o.o., Zadar. Navedena društva bila su odabrana na temelju ostvarenih prihoda, broja zaposlenih te prostorne zastupljenosti u Županiji.

Predmet revizije bile su politike i postupci za sprječavanje i otkrivanje prijevара te aktivnosti koje društva poduzimaju kako bi spriječila i otkrila prijevара.

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi jesu li društva uspostavila prikladne politike, procedure i kontrole kako bi spriječila prijevара
- utvrditi poduzimaju li potrebne aktivnosti kako bi povećala svjesnost rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti pojave prijevара
- ocijeniti djelotvornost sustava unutarnjih kontrola s obzirom na rizike prijevара
- utvrditi koje su postupke društva uspostavila kako bi što prije otkrila prijevара.

Državni ured za reviziju ocijenio je da su trgovačka društva obuhvaćena revizijom poduzimala aktivnosti za sprječavanje i otkrivanje prijevара, pri čemu su potrebna određena poboljšanja. Revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na politike i postupke za sprječavanje prijevара, odgovornost rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevара, sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevара te analitičke i druge postupke za otkrivanje prijevара. Dane su preporuke za otklanjanje nepravilnosti i propusta. Državni ured za reviziju ocijenio je da bi provedba danih preporuka pridonijela uspostavljanju kvalitetnije razine kontrolnih mehanizama za otkrivanje i sprječavanje prijevара, povećanju svjesnosti zaposlenika o mogućnosti pojave prijevара te većoj djelotvornosti kontrolnih postupaka za otkrivanje prijevара.

Ciljevi provjere provedbe danih preporuka su ocijeniti jesu li provedene dane preporuke te je li postignut zadovoljavajući napredak.

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza društvima su upućeni upiti i zatraženo je da sami ocijene napredak u provedbi pojedine preporuke. Obavljeni su razgovori s odgovornim osobama, a provjera provedbe danih preporuka potvrđena je uvidom u dokumentaciju. Svrha provjere je utvrditi koje su aktivnosti poduzete kako bi preporuke bile provedene.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da je postignut zadovoljavajući napredak, jer od 49 danih preporuka, 45 je provedeno, a četiri preporuke nisu provedene. Društva su postigla napredak u svim područjima (Politike i postupci za sprječavanje prijevара, Odgovornost rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevара, Sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevара te Analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара).

I. PROVEDBA DANIH PREPORUKA

U nastavku se daju podaci o provedbi danih preporuka prema društvima obuhvaćenim revizijom.

Tablica broj 1

Provedba danih preporuka

Redni broj	Naziv društva	Ukupni broj danih preporuka	Provedba preporuka	
			Provedene preporuke	Neprovedene preporuke
	1	2	3	4
1.	Čistoća d.o.o., Zadar	2	2	0
2.	Liburnija d.o.o., Zadar	11	11	0
3.	Nasadi d.o.o., Zadar	10	7	3
4.	Odvodnja d.o.o., Zadar	13	12	1
5.	Vodovod d.o.o., Zadar	13	13	0
	Ukupno	49	45	4
	% provedbe	100,0	91,8	8,2

Čistoća d.o.o., Zadar

1. Sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevара

- 1.1. Preporučeno je ocjenjivati specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара te razviti odgovarajuće protumjere i akcijske planove radi upravljanja tim rizicima.

Preporuka je provedena. Društvo je uspostavilo sustav financijskog upravljanja i kontrola, izradilo Mapu procesa te za svaku organizacijsku jedinicu utvrdilo specifična područja u kojima je prisutan veći rizik od pojavljivanja prijevара. Primjerice, neka od specifičnih područja odnose se na pozive građana radi čišćenja, potrošnju goriva, rezervnih dijelova i auto guma, unos podataka s terena u poslovno informacijski sustav, sastavljanje izlaznih računa, upravljanje imovinom te javnu nabavu. Za svako specifično područje utvrđeni su potencijalni rizici od mogućih prijevара te odgovarajuće mjere za otklanjanje rizika. Nadalje, radi upravljanja rizicima, donesena je Strategija upravljanja rizicima, a izloženost rizicima se provjerava. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

2. Analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара

- 2.1. Preporučeno je uspostaviti kontrolne postupke radi istraživanja sumnjivih transakcija, skrivenih odnosa među pojedincima, organizacijama i događajima.

Preporuka je provedena. Društvo je u okviru sustava financijskog upravljanja i kontrola uvelo interne kontrole i nadzor područja poslovanja, naročito onih u kojima je povećan rizik pojavljivanja sumnjivih transakcija, odnosno prijevара.

Interne kontrole obavljaju zaposlenici na svim razinama, a radi provedbe kontrolnih postupaka donesena su pisana pravila kojima je utvrđena nadležnost i odgovornost svih sudionika u kontrolnim postupcima. Donesena je Odluka o imenovanju povjerenstva za prodaju imovine. Povjerenstvo čini pet članova, a prodaja se provodi javnim nadmetanjem. Nadalje, donesena je Odluka o imenovanju radnog tima za provjeru izlaznih računa, radi sprječavanja slučajnih ili namjernih pogrešaka pri obračunu izvršenih usluga, odnosno sprječavanja sumnjivih transakcija. Radni tim, kojeg čine tri člana, slučajnim odabirom uzorka provjerava usklađenost obračunane i izvršene usluge, pri čemu provjerava vjerodostojnost radne dokumentacije (narudžbenice, ugovore, prateće listove za otpad, prijevoznice-potvrde o obavljenoj usluzi). Radi sprječavanja netočnog evidentiranja vrste i količine zaprimljenog otpada, donesena je Odluka o osnivanju povjerenstva za kontrolu usklađenosti dokumentacije o otpadu sa stanjem na video nadzoru. Nadalje, donesena je Odluka o likvidaturi dokumentacije, kojom su utvrđeni kontrolni postupci (formalne, računске i suštinske kontrole) te odgovorne osobe za kontrolu vjerodostojnosti knjigovodstvenih isprava prije unosa u poslovne knjige, a pri odobravanju financijskih transakcija primjenjuje se načelo dvostrukog potpisa, kako bi se smanjio rizik od pojave sumnjivih transakcija. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

Liburnija d.o.o., Zadar

1. Politike i postupci za sprječavanje prijevara
  - 1.1. Preporučeno je donijeti opći akt kojim bi se uredilo davanje i primanje poklona te ugošćavanje.

Preporuka je provedena. Društvo je donijelo Etički kodeks, kojim su, između ostalog, utvrđena načela za primanje i davanje darova i novca. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

2. Odgovornost rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevara
  - 2.1. Preporučeno je donijeti opći akt kojim bi se utvrdili postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa te uredile obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru.

Preporuka je provedena. Etičkim kodeksom, između ostalog, utvrđena je obveza zaposlenika da izbjegavaju svaki oblik sukoba interesa i sve situacije u kojima postoji mogućnost sukoba interesa radi njegovog sprječavanja te su utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i koruptivnom postupanju. Izrađena je Mapa procesa, Registar rizika i Strategija upravljanja rizicima, imenovan je koordinator za razvoj sustava unutarnjih kontrola te su utvrđene obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 2.2. Preporučeno je održavati redovitu izobrazbu zaposlenika u vezi sa stjecanjem potrebnih znanja za sprječavanje prijevare (što se smatra prijevarom, na koji način prijevara šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti), kako bi se prepoznali rizici prijevare te eventualne prijevare što je moguće ranije otkrile.

Preporuka je provedena. Zaposlenici društva sudjelovali su na savjetovanju u okviru kojeg je, između ostalog, predstavljena norma ISO 37001 - Antikorupcijska norma, u svrhu uspostave učinkovitih sistemskih mjera za suzbijanje i sprječavanje sumnjivih aktivnosti, odnosno korupcije. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

3. Sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevара

3.1. Preporučeno je ocjenjivati specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара te razviti odgovarajuće protumjere i akcijske planove radi upravljanja tim rizicima.

Preporuka je provedena. U okviru Projekta financijskog upravljanja i kontrola izrađena je Mapa procesa, Registar rizika i Strategija upravljanja rizicima, koji, između ostalog, sadrže ocjenu specifičnih područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара, odgovarajuće protumjere te ovlasti i odgovornosti odgovornih osoba radi upravljanja tim rizicima. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

3.2. Preporučeno je oblikovati unutarnje kontrole s ciljem sprječavanja prijevара.

Preporuka je provedena. U primjeni su procesi utvrđeni Mapom procesa te Strategija upravljanja rizicima, u okviru kojih su oblikovane unutarnje kontrole radi obavljanja poslova na propisan i etičan način te zaštite od nepravilnosti i prijevара unutar organizacijskih jedinica. Navedenim dokumentima utvrđena je odgovornost svih zaposlenika za održavanje komunikacije prema nadređenima, radi informacija o eventualnim problemima, pogreškama ili nedostacima u poslovanju te nezakonitim radnjama, dok je za praćenje djelotvornosti unutarnjih kontrola te detaljnije oblikovanje i razvoj unutarnjih kontrola odgovoran koordinator za razvoj sustava unutarnjih kontrola. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

4. Analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара

4.1. Preporučeno je uspostaviti kontrolne postupke radi istraživanja sumnjivih transakcija, skrivenih odnosa među pojedincima, organizacijama i događajima.

Preporuka je provedena. Poslovni procesi sadrže dijagram tijeka i detaljan opis aktivnosti po područjima poslovanja te osobe odgovorne za provedbu spomenutih aktivnosti. Provedba aktivnosti, između ostalog, obuhvaća kontrolne postupke usmjerene na otkrivanje sumnjivih transakcija, odnosno sprječavanje prijevара, naročito u područjima poslovanja u kojima je vjerojatnost pojavljivanja sumnjivih transakcija, odnosno prijevара veća (nabava roba, radova i usluga, zaprimanje i plaćanje računa te poslovanje gotovim novcem). Pri provođenju postupaka javne nabave istražuju se odnosi među pojedincima i organizacijama, odnosno direktor, članovi nadzornog odbora te članovi stručnog povjerenstva za javnu nabavu potpisuju izjave o nepostojanju sukoba interesa, što utječe na smanjenje rizika od postojanja skrivenih odnosa među pojedincima, koji bi se mogli smatrati štetnim za njihovu nepristranost i neovisnost u okviru postupaka javne nabave. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.2. Preporučeno je postupcima i tehnikama otkrivanja prijevera obuhvatiti sve razine odgovornosti unutar društva.

Preporuka je provedena. Društvo primjenjuje poslovne procese utvrđene Mapom procesa, kojima su utvrđene obveze i odgovornosti zaposlenika prema sistematizaciji radnih mjesta, odnosno na svim razinama, od upravljačke do operativne, radi provođenja aktivnosti usmjerenih na sprječavanje i otkrivanje prijevera. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.3. Preporučeno je donijeti opći akt kojim bi se zajamčila anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijeveru.

Preporuka je provedena. Donesen je Etički kodeks, kojim je, između ostalog, utvrđeno da se podaci o podnositelju prijave zbog neetičnog ponašanja ili sumnje na koruptivno postupanje smatraju povjerljivim podacima te da se osigurava zaštita tajnosti podataka o podnositelju prijave. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.4. Preporučeno je uspostaviti anonimne i povjerljive kanale dojava za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazati na sumnjive aktivnosti.

Preporuka je provedena. Društvo je Etičkim kodeksom utvrdilo način podnošenja prijave zbog neetičnog ponašanja ili sumnje na koruptivno postupanje. Prijave zaposlenika, korisnika usluga i drugih zainteresiranih osoba zbog neetičnog ponašanja i mogućeg koruptivnog postupanja zaposlenika zaprima povjerenica za etiku. Prijave se podnose pisanim putem i mogu biti anonimne. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.5. Preporučeno je voditi evidenciju o primljenim pritužbama koje mogu ukazivati na prijeverne aktivnosti.

Preporuka je provedena. Ustrojena je evidencija o zaprimljenim pritužbama. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.6. Preporučeno je donijeti pisane upute za radne postupke kod javne nabave.

Preporuka je provedena. Društvo je u okviru poslovnih procesa, između ostalog, utvrdilo procese javne nabave, koji sadrže detaljan opis aktivnosti u području javne nabave te osobe odgovorne za provedbu spomenutih aktivnosti. Utvrđena su tri procesa pod nazivima Proces javne nabave, Proces jednostavne nabave te Proces izrade i donošenja plana nabave, koji sadrže detaljne pisane upute za radne postupke kod javne nabave, radi provođenja postupaka javne nabave u skladu s propisima te smanjenja rizika pojave prijevera u području javne nabave. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

Nasadi d.o.o., Zadar

1. Odgovornost rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevара

- 1.1. Preporučeno je održavati redovitu izobrazbu zaposlenika u vezi sa stjecanjem potrebnih znanja za sprječavanje prijevара (što se smatra prijeverom, na koji način prijeverа šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti), kako bi se prepoznali rizici prijevара te eventualne prijevара što je moguće ranije otkrile.

Preporuka je provedena. Zaposlenici društva sudjelovali su u stručnoj izobrazbi iz područja sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, radi stjecanja potrebnih znanja u cilju prepoznavanja sumnjivih transakcija. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

2. Sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevара

- 2.1. Preporučeno je ocjenjivati specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара te razviti odgovarajuće protumjere i akcijske planove radi upravljanja tim rizicima.

Preporuka nije provedena. Donesen je Etički kodeks, kojim je načelno utvrđeno da su zaposlenici koji rade na poslovima upravljanja imovinom, financijskim poslovima i poslovima nabave obvezni pridržavati se dodatnih etičkih načela prema specifičnim standardima struke. Aktima nisu uređeni poslovni procesi i rizici te stoga specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара nisu ocjenjivana niti su razvijene odgovarajuće protumjere i akcijski planovi radi upravljanja rizicima. Potrebno je pratiti provedbu preporuke.

- 2.2. Preporučeno je urediti način odobravanja financijskih transakcija iznad određenih iznosa.

Preporuka nije provedena. Donesen je akt u vezi s isplatama i uplatama u gotovini, dok ograničenja pri odobravanju financijskih transakcija iznad određenih iznosa (ograničenja direktora i slučajevi u kojima direktor treba pribaviti suglasnost skupštine ili nadzornog odbora za plaćanja iznad određenih iznosa) nisu uređena aktima. Potrebno je pratiti provedbu preporuke.

3. Analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара

- 3.1. Preporučeno je uspostaviti kontrolne postupke radi istraživanja sumnjivih transakcija, skrivenih odnosa među pojedincima, organizacijama i događajima.

Preporuka je provedena. Etičkim kodeksom i Odlukom o načinu prijavljivanja nepravilnosti, obuhvaćene su aktivnosti koje su zaposlenici društva obvezni provoditi radi sprječavanja neetičnih i nezakonitih radnji. Provedba aktivnosti, između ostalog, obuhvaća postupke usmjerene na otkrivanje i sprječavanje sumnjivih transakcija i prijevара. Radi smanjenja rizika od pokušaja utjecaja na donošenje odluka na temelju osobnih interesa, istražuju se odnosi među pojedincima i organizacijama, a na internetskim stranicama društva objavljuje se obavijest o nepostojanju sukoba interesa, odnosno obavijest o nepostojanju gospodarskih subjekata s kojima se ne smije zaključivati ugovor o javnoj nabavi. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 3.2. Preporučeno je postupcima i tehnikama otkrivanja prijevара obuhvatiti sve razine odgovornosti unutar društva.

Preporuka je provedena. Postupcima usmjerenim na otkrivanje i sprječavanje prijevара, koji su utvrđeni Etičkim kodeksom i Odlukom o načinu prijavljivanja nepravilnosti, obuhvaćeni su svi zaposlenici, odnosno sve razine odgovornosti, od upravljačke do operativne. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 3.3. Preporučeno je donijeti opći akt kojim bi se zajamčila anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevара.

Preporuka je provedena. Etičkim kodeksom, između ostalog, utvrđeno je da se podaci o podnositelju prijave zbog neetičnog ponašanja ili sumnje na koruptivno postupanje smatraju povjerljivim podacima te da se osigurava zaštita tajnosti podataka o podnositelju prijave. Nadalje, donesena je Odluka o načinu prijavljivanja nepravilnosti, kojom je utvrđena zaštita integriteta zaposlenika koji prijave sumnju u nepravilnost (prijevара, korupcija, nezakonite radnje) ili nepravilnost u poslovanju. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 3.4. Preporučeno je uspostaviti anonimne i povjerljive kanale dojava za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazati na sumnjive aktivnosti.

Preporuka je provedena. Etičkim kodeksom utvrđen je način podnošenja prijave zbog neetičnog ponašanja ili sumnje na koruptivno postupanje. Prijave se mogu podnijeti anonimno. Mogućnost podnošenja anonimnih prijava utvrđena je i Odlukom o načinu prijavljivanja nepravilnosti, a sve anonimne i neanonimne prijave koje se odnose na nepravilnost u poslovanju zaprima, evidentira i rješava osoba za nepravilnosti. Podaci o kanalima dojava za potencijalne podnositelje prijava dostupni su na internetskim stranicama društva. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 3.5. Preporučeno je voditi evidenciju o primljenim pritužbama koje mogu ukazivati na prijevarne aktivnosti.

Preporuka je provedena. Ustrojen je Registar prijava, koji se vodi u elektroničkom obliku. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 3.6. Preporučeno je općim aktom urediti zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijevара.

Preporuka je provedena. Etičkim kodeksom i Odlukom o načinu prijavljivanja nepravilnosti, uređeni su postupci za podnošenje prijava, nadzor i nadležnost za rješavanje prijava te poduzimanje radnji po zaprimljenim prijavama zbog neetičnog ponašanja ili sumnje na koruptivno postupanje, odnosno nezakonite radnje. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 3.7. Preporučeno je donijeti pisane upute kojima bi se detaljno utvrdili i objedinili radni postupci te postupci nadzora u vezi s blagajničkim poslovanjem.

Preporuka nije provedena. Društvo navodi da je donošenje pisanih uputa za blagajničko poslovanje u izradi. Potrebno je pratiti provedbu preporuke.

Odvodnja d.o.o, Zadar

1. Politike i postupci za sprječavanje prijevара

1.1. Preporučeno je donijeti opći akt kojim bi se uredilo davanje i primanje poklona te ugošćavanje.

Preporuka je provedena. Društvo je donijelo Pravilnik o specifičnim vrijednostima i pravilima za prevenciju korupcije, ponašanjima u vezi s primanjem darova, upravljanjem sredstvima, povjerljivošću i nepristranošću, obavljanjem dodatnog posla izvan radnog vremena te razdvajanjem privatnih i poslovnih interesa. Spomenutim pravilnikom, između ostalog, utvrđena su načela za primanje ili davanje poklona odnosno usluga. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

1.2. Preporučeno je donijeti opći akt kojim bi se uredili postupci donošenja odluka radi osiguranja najviše razine odgovornosti i transparentnosti.

Preporuka je provedena. Društvo je pri uspostavljanju sustava financijskog upravljanja i kontrola donijelo Mapu procesa kojom su, između ostalog, uređeni postupci poslovnog odlučivanja i izvješćivanja, odnosno donošenja odluka radi osiguranja najviše razine odgovornosti i transparentnosti. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

2. Odgovornost rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevара

2.1. Preporučeno je održavati redovitu izobrazbu zaposlenika u vezi sa stjecanjem potrebnih znanja za sprječavanje prijeverа (što se smatra prijeverом, na koji način prijeverа šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti), kako bi se prepoznali rizici prijeverа te eventualne prijeverа što je moguće ranije otkrile.

Preporuka je provedena. Zaposlenici su sudjelovali u programima stručnog usavršavanja iz područja financijskog upravljanja i kontrola, sustava upravljanja kvalitetom te javne nabave, radi stjecanja potrebnih znanja o procjeni i praćenju rizika te poduzimanju radnji za otklanjanje, odnosno sprječavanje rizika i sumnjivih aktivnosti. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

3. Sustav unutarnjih kontrolа s obzirom na pojavnost prijeverа

3.1. Preporučeno je ocjenjivati specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijeverа te razviti odgovarajuće protumjere i akcijske planove radi upravljanja tim rizicima.

Preporuka je provedena. Pri uspostavljanju sustava financijskog upravljanja i kontrola utvrđeni su poslovni procesi, koji, između ostalog, sadrže ocjenu specifičnih područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijeverа (blagajničko poslovanje, javna nabava i obračun plaća). Za svako specifično područje utvrđeni su potencijalni rizici od mogućih prijeverа, odgovarajuće mjere za otklanjanje rizika te odgovorne osobe za provođenje navedenih mjera, a radi sustavnog upravljanja rizicima donesena je Strategija upravljanja rizicima. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 3.2. Preporučeno je donijeti opći akt kojim bi se uredio sustav unutarnjih kontrola i funkcioniranje tog sustava.

Preporuka je provedena. Donesen je Pravilnik o likvidaturi dokumentacije, kojim je, između ostalog, uređen sustav unutarnjih kontrola (u dijelu koji se odnosi na kontrolu vjerodostojnosti knjigovodstvenih isprava) te osobe odgovorne za kontrolu. U okviru sustava financijskog upravljanja i kontrola izrađena je Mapa procesa kojom su utvrđeni poslovni procesi, koji sadrže kontrolne postupke usmjerene na uspostavljanje učinkovitog sustava unutarnjih kontrola. Primjena kontrolnih postupaka utvrđenih poslovnim procesima obvezna je za sve zaposlenike, u okviru njihovih odgovornosti u poslovnim procesima, što je utvrđeno i Politikom kvalitete, zaštite okoliša, zaštite zdravlja i sigurnosti, kao temeljnim dokumentom integritetnog sustava upravljanja kvalitetom. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 3.3. Preporučeno je urediti način odobravanja financijskih transakcija iznad određenih iznosa.

Preporuka nije provedena. Donesena je Odluka o načinu odobravanja financijskih transakcija, kojom su utvrđeni kontrolni postupci i odgovorne osobe pri odobravanju financijskih transakcija, dok ograničenja pri odobravanju financijskih transakcija iznad određenih iznosa (ograničenja direktora i slučajevi u kojima direktor treba pribaviti suglasnost skupštine ili nadzornog odbora za plaćanja iznad određenih iznosa) nisu uređena aktima. Potrebno je pratiti provedbu preporuke.

4. Analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара

- 4.1. Preporučeno je uspostaviti kontrolne postupke radi istraživanja sumnjivih transakcija, skrivenih odnosa među pojedincima, organizacijama i događajima.

Preporuka je provedena. Društvo je u okviru poslovnih procesa utvrdilo kontrolne postupke usmjerene na otkrivanje sumnjivih transakcija, odnosno sprječavanje prijevара, naročito u područjima poslovanja u kojima je vjerojatnost pojavljivanja sumnjivih transakcija, odnosno prijevара veća (blagajničko poslovanje, javna nabava). Prema Odluci o načinu odobravanja financijskih transakcija, pri odobravanju financijskih transakcija primjenjuje se načelo dvostrukog potpisa, kako bi se smanjio rizik od pojave sumnjivih transakcija. Pri provođenju postupaka javne nabave istražuju se odnosi među pojedincima i organizacijama te se na internetskim stranicama društva objavljuje popis subjekata s kojima je naručitelj u sukobu interesa. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.2. Preporučeno je postupcima i tehnikama otkrivanja prijevара obuhvatiti sve razine odgovornosti unutar društva.

Preporuka je provedena. Strategijom upravljanja rizicima i poslovnim procesima utvrđene su ovlasti i odgovornosti zaposlenika na svim razinama, od upravljačke do operativne, radi poduzimanja radnji usmjerenih na sprječavanje i otkrivanje prijevара. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.3. Preporučeno je donijeti opći akt kojim bi se zajamčila anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru.

Preporuka je provedena. Osigurana je zaštita osoba koje u dobroj vjeri prijavljuju neetičnost i nepravilnosti. Zaposlenicima koji su prijavili neetičnost ili nepravilnost jamči se zaštita anonimnosti, zaštita od uskraćivanja ili ograničavanja prava te zaštita od bilo kojeg oblika zlostavljanja i uznemiravanja. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.4. Preporučeno je uspostaviti anonimne i povjerljive kanale dojava za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazati na sumnjive aktivnosti.

Preporuka je provedena. Odlukom o načinu rada Povjerenstva za etiku i osobe za nepravilnosti, utvrđen je način podnošenja pritužbi zbog neetičnog ponašanja te prijava zbog sumnji na korupciju ili nepravilnosti u poslovanju. Pritužbe i prijave zaposlenika te drugih zainteresiranih osoba podnose se poštom ili neposrednom predajom u urudžbenom uredu društva i mogu biti anonimne. Objavom Odluke o načinu rada Povjerenstva za etiku i osobe za nepravilnosti na internetskim stranicama društva, potencijalnim podnositeljima prijava omogućena je dostupnost podataka o kanalima dojava za podnošenje pritužbi i prijave. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.5. Preporučeno je voditi evidenciju o primljenim pritužbama koje mogu ukazivati na prijevarne aktivnosti.

Preporuka je provedena. Ustrojen je Registar prijave odnosno pritužbi, koji se vodi u elektroničkom obliku. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.6. Preporučeno je općim aktom urediti zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijevaru.

Preporuka je provedena. Etičkim kodeksom ponašanja i Odlukom o načinu rada Povjerenstva za etiku i osobe za nepravilnosti, uređeni su postupci za podnošenje prijave, nadzor i nadležnost za rješavanje prijave te poduzimanje radnji po zaprimljenim prijavama zbog neetičnog ponašanja ili sumnje na koruptivno postupanje, odnosno nezakonite radnje. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.7. Preporučeno je procjenjivati rizike pri provođenju postupaka nabave.

Preporuka je provedena. Društvo je u okviru poslovnih procesa iz područja javne nabave utvrđivalo rizike pri provođenju postupaka nabave te procjenjivalo vjerojatnost pojave rizika i učinak djelovanja rizika na poslovne procese, odnosno njihovu štetnost. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

Vodovod d.o.o., Zadar

1. Politike i postupci za sprječavanje prijevara

- 1.1. Preporučeno je donijeti opći akt kojim bi se uredilo davanje i primanje poklona te ugošćavanje.

Preporuka je provedena. Društvo je donijelo Pravilnik o darovima i Pravilnik o korištenju sredstava reprezentacije, kojima je utvrđen način postupanja s darovima koje primi direktor te način i ograničenja u korištenju sredstava reprezentacije. Nadalje, donijelo je Etički kodeks, kojim su, između ostalog, utvrđena načela za primanje i davanje darova i novca. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 1.2. Preporučeno je donijeti opći akt kojim bi se uredili postupci donošenja odluka radi osiguranja najviše razine odgovornosti i transparentnosti.

Preporuka je provedena. Društvo je donijelo Mapu procesa, Pravilnik o radu, Pravilnik o unutrašnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta te Popis ovlasti i odgovornosti za potpisivanje i supotpisivanje dokumenata i zapisa. Navedenim aktima, između ostalog, uređeni su postupci poslovnog odlučivanja i izvješćivanja te razine odgovornosti zaposlenika po organizacijskim jedinicama radi osiguranja najviše razine odgovornosti i transparentnosti. Nadalje, radi osiguranja odgovornosti za vjerodostojnost dokumentacije, donijelo je odluke o imenovanju osoba odgovornih za vjerodostojnost i provjeru vjerodostojnosti knjigovodstvenih isprava. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

2. Odgovornost rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevара

- 2.1. Preporučeno je održavati redovitu izobrazbu zaposlenika u vezi sa stjecanjem potrebnih znanja za sprječavanje prijeverа (što se smatra prijeverом, na koji način prijeverа šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti), kako bi se prepoznali rizici prijeverа te eventualne prijeverа što je moguće ranije otkrile.

Preporuka je provedena. Zaposlenici su sudjelovali u programima stručnog usavršavanja radi stjecanja potrebnih znanja iz područja financijskog upravljanja i kontrolа, radnih odnosa, financija i javne nabave, a u cilju prepoznavanja rizika i eventualnih sumnjivih aktivnosti u pojedinim područjima. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

3. Sustav unutarnjih kontrolа s obzirom na pojavnost prijeverа

- 3.1. Preporučeno je ocjenjivati specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijeverа te razviti odgovarajuće protumjere i akcijske planove radi upravljanja tim rizicima.

Preporuka je provedena. Društvo je tijekom 2016. uspostavilo sustav financijskog upravljanja i kontrolа, izradilo Mapu procesa te za svaku organizacijsku jedinicu utvrdilo specifična područja u kojima je prisutan veći rizik od pojavljivanja prijeverа. Radi upravljanja rizicima, donesen je Akcijski plan za provođenje antikorupcijskog programa, kojim su utvrđene mjere i aktivnosti za sprječavanje korupcije i nepravilnosti u poslovanju te nadležnost organizacijskih jedinica i odgovornih osoba za provođenje utvrđenih mjera. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 3.2. Preporučeno je donijeti opći akt kojim bi se uredio sustav unutarnjih kontrolа i funkcioniranje tog sustava.

Preporuka je provedena. Donesen je Pravilnik o unutarnjim kontrolama, kojim su utvrđene odgovorne osobe te obuhvat i način obavljanja unutarnjih kontrolа.

Postupci unutarnjih kontrola detaljnije su uređeni u okviru poslovnih procesa, koji su obvezni za sve zaposlenike u okviru njihovih odgovornosti u poslovnim procesima, a djelotvornost sustava unutarnjih kontrola provjerava se na godišnjoj razini. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

4. Analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара

4.1. Preporučeno je uspostaviti kontrolne postupke radi istraživanja sumnjivih transakcija, skrivenih odnosa među pojedincima, organizacijama i događajima.

Preporuka je provedena. Etičkim kodeksom i Pravilnikom o sustavu prijavljivanja nepravilnosti u poslovanju društva, utvrđena su temeljna pravila i aktivnosti obvezujuće za sve zaposlenike radi otkrivanja i sprječavanja sumnjivih transakcija i prijevara. Spomenute aktivnosti detaljnije su određene Akcijskim planom za provođenje antikorupcijskog programa, a poslovnim procesima uspostavljeni su kontrolni postupci usmjereni na otkrivanje sumnjivih transakcija, odnosno sprječavanje prijevara te utvrđena odgovornost zaposlenika za primjenu kontrolnih postupaka prema radnim mjestima. Radi smanjenja rizika od sumnjivih transakcija u području javne nabave, u kojem je vjerojatnost pojavljivanja sumnjivih transakcija, odnosno prijevara veća, donesena su pisana pravila (Upute o postupku provođenja javne nabave te Pravilnik o provedbi postupka jednostavne nabave). Pisana pravila, između ostalog, sadrže aktivnosti usmjerene na istraživanje odnosa među pojedincima i organizacijama radi smanjenja rizika od utjecaja na donošenje odluka na temelju osobnih interesa. Također, donesena su pisana pravila (Pravilnik o dodjeli donacija i sponzorstva) za dodjelu donacija i sponzorstva. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

4.2. Preporučeno je postupcima i tehnikama otkrivanja prijevara obuhvatiti sve razine odgovornosti unutar društva.

Preporuka je provedena. Akcijskim planom za provođenje antikorupcijskog programa i poslovnim procesima obuhvaćeni su svi zaposlenici, odnosno sve razine odgovornosti te utvrđene obveze radi poduzimanja radnji usmjerenih na sprječavanje prijevara. Također, Pravilnikom o unutrašnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta po svim razinama odgovornosti utvrđene su radne obveze, koje, između ostalog, obuhvaćaju aktivnosti usmjerene na sprječavanje prijevara, a Pravilnikom o radu za sve zaposlenike utvrđena je obveza prijavljivanja u slučaju saznanja ili sumnje o kršenju radnih obveza drugih zaposlenika. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

4.3. Preporučeno je donijeti opći akt kojim bi se zajamčila anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru.

Preporuka je provedena. Donesen je Etički kodeks i Pravilnik o sustavu prijavljivanja nepravilnosti u poslovanju, kojima je utvrđena povjerljivost i tajnost dobivenih podataka, zaštita privatnosti podnositelja prijave te nemogućnost sankcioniranja zaposlenika koji u dobroj vjeri izvijeste o sumnji na koruptivne radnje ili neetično ponašanje te nepravilnosti u poslovanju. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

4.4. Preporučeno je uspostaviti anonimne i povjerljive kanale dojava za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazati na sumnjive aktivnosti.

Preporuka je provedena. Društvo je Etičkim kodeksom i Pravilnikom o sustavu prijavljivanja nepravilnosti u poslovanju utvrdilo način podnošenja prijave zbog neetičnog ponašanja ili sumnje na koruptivno postupanje te nepravilnosti u poslovanju. Prijave zaposlenika, korisnika vodnih usluga i drugih zainteresiranih osoba zbog neetičnog ponašanja i mogućeg koruptivnog postupanja zaposlenika zaprima povjerenik za etiku, a prijave se podnose pisanim putem ili elektroničkim putem, dok prijave zbog sumnji u nepravilnosti u poslovanju zaprima osoba za nepravilnosti, a podnose se elektroničkim putem (elektroničkom poštom ili putem kontakt obrasca objavljenog na internetskoj stranici društva). Prijave mogu biti anonimne. Kontakt podaci za podnošenje prijava povjereniku za etiku ili osobi za nepravilnosti u poslovanju dostupni su na internetskim stranicama društva. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.5. Preporučeno je voditi evidenciju o primljenim pritužbama koje mogu ukazivati na prijeverne aktivnosti.

Preporuka je provedena. Ustrojen je Registar prijava, koji se vodi u elektroničkom obliku. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.6. Preporučeno je općim aktom urediti zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijevaru.

Preporuka je provedena. Pravilnikom o sustavu prijavljivanja nepravilnosti u poslovanju uređeni su postupci za podnošenje prijava te način postupanja osobe za nepravilnosti po zaprimljenim prijavama. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.7. Preporučeno je donijeti opći akt kojim će se utvrditi opis poslova po radnim mjestima te broj bodova za svako radno mjesto.

Preporuka je provedena. Donesen je Pravilnik o unutrašnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta, kojim je utvrđen popis radnih mjesta po organizacijskim jedinicama, opis poslova po radnim mjestima, broj izvršitelja i broj bodova po radnom mjestu. Na temelju utvrđenih bodova zaposlenicima se obračunava bruto plaća, koja, prema odredbama Pravilnika o radu, odgovara umnošku bruto vrijednosti boda i broja bodova određenih za pojedino radno mjesto. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

- 4.8. Preporučeno je donijeti pisane upute za radne postupke kod javne nabave.

Preporuka je provedena. Donesena je Odluka o provedbi postupaka nabave bagatelne vrijednosti, Uputa o postupku provođenja javne nabave te Pravilnik o provedbi postupka jednostavne nabave. Provedbu preporuke nije potrebno pratiti.

II. UČINCI PROVEDENIH PREPORUKA

Državni ured za reviziju ocjenjuje da je postignut zadovoljavajući napredak, jer od 49 danih preporuka, 45 je provedeno, a četiri preporuke nisu provedene.

Pozitivni učinci postignuti su kod svih društava obuhvaćenih revizijom. Doneseni su opći akti kojima je uređeno davanje i primanje poklona te ugošćavanje. Općim aktima uređeni su postupci donošenja odluka radi osiguranja najviše razine odgovornosti i transparentnosti, utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa te uređene obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevare. Održavana je izobrazba zaposlenika u vezi sa stjecanjem potrebnih znanja za sprječavanje prijevara, kako bi se prepoznali rizici prijave te eventualne prijave što je moguće ranije otkrile. Četiri od pet društava ocjenjivalo je specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevara te razvilo odgovarajuće protumjere i akcijske planove radi upravljanja tim rizicima. Unutarnje kontrole oblikovane su s ciljem sprječavanja prijevara. Općim aktima uređen je sustav unutarnjih kontrola i funkcioniranje tog sustava. Uspostavljeni su kontrolni postupci radi istraživanja sumnjivih transakcija, skrivenih odnosa među pojedincima, organizacijama i događajima. Postupcima i tehnikama otkrivanja prijevara obuhvaćene su sve razine odgovornosti. Općim aktima uređeni su zahtjevi za izvješćivanjem o sumnji na prijevare i zajamčena anonimnost i zaštita osoba koje izvijeste o sumnji na prijevare. Uspostavljeni su anonimni i povjerljivi kanali dojava za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine putem kojih oni mogu ukazati na sumnjive aktivnosti. Ustrojene su evidencije o primljenim pritužbama u slučaju sumnje na prijevarene aktivnosti.